



Euroopa Kohus jättis jõusse nõukogu aktid, millega Hamas jäeti terrorirühmituste Euroopa loetellu

Üldkohus ei oleks tohtinud tühistada Hamasi jätmist sellesse loetellu põhjendusel, et nõukogu ei kinnitanud nende aktide individuaalseid põhjendusi allkirjaga

Üldkohus tühistas 4. septembri 2019. aasta otsusega Hamas vs. nõukogu¹ ETL artikli 263 kohaselt esitatud tühistamishagi alusel 2018. aastal vastu võetud neli Euroopa Liidu Nõukogu akti², millega Hamas jäeti ühisele seisukohale 2001/931/ÜVJP lisatud loetellu. Hamas kanti sellesse loetellu terroriaktides osaleva rühmitusena ning tema suhtes kohaldati sellest tulenevalt rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise meetmeid. Üldkohus lükkas tagasi seitse väidet nendest kaheksast, millele Hamas tookord oma loetellu kandmise vaidlustamiseks tugines, ning tühistas vaidlustatud aktid seda rühmitust puudutavas osas seetõttu, et nõukogu oli jätnud allkirjaga kinnitamata nende aktide põhjendused, mis sisalduvad eraldiseisvates dokumentides. Üldkohus tugines seejuures ETL artikli 297 lõike 2 esimeses lõigus ning nõukogu kodukorra artiklis 15³ ette nähtud allkirjastamise nõudele.

Euroopa Kohtu suukoda) tühistas Üldkohtu 4. septembri 2019. aasta otsuse. Ta leidis, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et nõukogu eesistuja ja peasekretär oleksid pidanud kirjutama alla Hamasi vaidlusalustele aktidele lisatud loeteludesse jätmist käsitlevatele põhjendustele samamoodi nagu aktidele endile, mis sisaldavad üldisi põhjendusi. Lisaks sellele võttis nõukogu need põhjendused vastu samal ajal kõnealuste aktidega, millele need on lahutamatuks lisatud, ning nende autentsust ei vaidlustatud arvestatavalt.

Euroopa Kohtu hinnang

Euroopa Kohus tuletas esimesena meelde, et kohtuotsusest komisjon vs. BASF⁴, millele Üldkohus tugines edasikaevatud kohtuotsuses, tuleneb, et akti omakäeline allkirjastamine – eeskätt akti vastu võtnud institutsiooni presidendi või eesistuja poolt – on selle akti kinnitamise viis, mille eesmärk on tagada õiguskindlus, jäädvustades autentsetes keeltes teksti, mille see institutsioon on

¹ 4. septembri 2019. aasta kohtuotsus Hamas vs. nõukogu ([T-308/18](#), EU:T:2019:557).

² Nõukogu 21. märtsi 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/475, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP (terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta) artikleid 2, 3 ja 4, ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2017/1426 (ELT 2018, L 79, lk 26); nõukogu 21. märtsi 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/468, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2017/1420 (ELT 2018, L 79, lk 7); nõukogu 30. juuli 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1084, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP (terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta) artikleid 2, 3 ja 4, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2018/475 (ELT 2018, L 194, lk 144), ja nõukogu 30. juuli 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/1071, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2018/468 (ELT 2018, L 194, lk 23).

³ Nõukogu kodukorra artiklis 15 „Õigusaktide allkirjastamine“ on ette nähtud: „Nõukogu õigusaktide ning nõukogu ja Euroopa Parlamendi seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastuvõetud õigusaktide teksti allkirjastavad vastuvõtmise ajal ametis olev eesistuja ja peasekretär. Peasekretär võib delegeerida oma allkirjaõiguse peasekretariaadi peadirektoritele.“ (Nõukogu 1. detsembri 2009. aasta otsus 2009/937/EL, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT 2009, L 325, lk 35)).

⁴ 15. juuni 1994. aasta kohtuotsus komisjon vs. BASF jt ([C-137/92 P](#)).

vastu võtnud. Selline kinnitamine võimaldab seega vaidluse korral kontrollida, kas teatavaks tehtud või avaldatud tekst vastab täpselt vastu võetud tekstile ning selle autori tahtele. Ehkki Euroopa Kohus tuletas selles otsuses meelde ka seda, et otsuse resolutsioon ja põhjendused moodustavad lahutamatu terviku, märkis ta, et erinevalt viidatud kohtuotsuses käsitletud otsusest on vaidlusalustele aktidele alla kirjutatud need vastu võtnud institutsiooni, st nõukogu eesistuja ja peasekretär. Neis aktides – nagu need avaldati – on pealegi esitatud üldised põhjendused. Euroopa Kohus märkis lisaks, et kohtuotsuses komisjon vs. BASF ei olnud küsimus mitte selles, kas teatava akti kõik põhjendused tuleb kinnitada allkirjaga, kui osa neist on toodud eraldiseisvas dokumendis, vaid lahendada tuli eelkõige olukord, kus otsuse tekst – nagu selle koostaja selle vastu võttis – ei vastanud sama otsuse tekstile, mis avaldati ja teatavaks tehti. Neid eri asjaolusid arvestades jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et käesolevale kohtuasjale ei saa üle kanda tema kaalutlusi kohtuotsuses komisjon vs. BASF.

Teisena tuletas Euroopa Kohus meelde oma kohtupraktikat, mille kohaselt on sellistel piiravaid meetmeid kehtestavatel aktidel nagu vaidlusalused aktid eriline olemus, kuivõrd need sarnanevad ühtaegu nii üldkohaldatavate aktidega, sest need on adresseeritud üldiselt ja abstraktselt määratletud adressaatide kategooriale, kui ka nende isikute ja üksuste suhtes tehtud üksikotsuste kogumiga, kelle nimed on kantud kõnealustele aktidele lisatud loeteludesse. ETL artikli 297 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud eeskirjast tuleneb, et vaidlusalustele aktidele, mis on muud kui seadusandlikud aktid, mis on vastu võetud kas määruste või otsuste vormis – juhul, kui viimastes ei ole adressaati märgitud – peab alla kirjutama nõukogu eesistuja, kuna need sarnanevad üldkohaldatavate aktidega selle kohtupraktika tähenduses. Seevastu osas, milles vaidlusalused aktid sarnanevad üksikotsuste kogumiga, ei kehti nende suhtes selline allkirjastamise kohustus, vaid üksnes ETL artikli 297 lõike 2 kolmandast lõigust tulenev nõue need teatavaks teha. See kehtib vaidlusaluste aktidega kaasaskäivate selliste põhjenduste puhul nagu need, mis tehti Hamasile teatavaks, mis ei ole seotud mitte nende aktide üldkohaldatava olemusega, vaid hoopis nende aspektiga, millest tulenevalt need sarnanevad üksikotsuste kogumiga. Järelikult ei pea nõukogu eesistuja allkirjastama lisaks sellele aktile, kus on ära toodud piiravate meetmete üldised põhjendused, ka selle akti individuaalseid põhjendusi. Piisab sellest, kui sellised põhjendused on muul moel nõuetekohaselt kinnitatud.

Euroopa Kohus oli seisukohal, et sama lahenduseni jõuab nõukogu kodukorra artikli 15 tõlgendamisel. Seda artiklit tuleb tõlgendada, arvestades aluslepingu asjakohaseid sätteid, mistõttu seda ei saa tõlgendada nii, et see kehtestab selle institutsiooni eesistujale ja peasekretärile allkirjastamise kohustuse, mis on rangem sellest, mis tuleneb ETL artikli 297 lõike 2 esimesest lõigust. Euroopa Kohus rõhutas, et sellist individuaalsete põhjenduste allkirjastamise formaalset kohustust ei saa tuletada ka ETL artiklis 296 ette nähtud põhjendamiskohustusest. Sellest kohustusest tulenevaid nõudeid ei saa nimelt segi ajada nõuetega, mis käsitlevad liidu akti kinnitamist, sest viimati nimetatud nõude täitmise kontroll on asjaomase akti mis tahes muu kontrolli eeltingimus. Euroopa Kohus leidis seetõttu, et apellatsioonkaebuse esimene väide on põhjendatud, ja tühistas Üldkohtu otsuse.

Kuivõrd kohtuasjas menetlusstaadium Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu tähenduses seda lubas, siis tuvastas Euroopa Kohus kolmandana, et nõukogu esitas dokumendid, mis tõendavad, et põhjendused võeti vastu samal ajal vaidlusaluste aktidega, millele kirjutasiid alla nõukogu eesistuja ja peasekretär ja millele need põhjendused on lahutamatuult lisatud, ning Hamas ei ole esitanud ühtegi kaudset tõendit, mis seaks kahtluse alla talle teatavaks tehtud põhjenduste teksti ja nõukogu poolt vastu võetud teksti täieliku identsuse. Kuna Hamas ei ole nende põhjenduste autentsust arvestatavalt vaidlustanud, otsustas Euroopa Kohus jätta Hamasi apellatsioonkaebuse tervikuna rahuldamata.

Meeldetuletus: Euroopa Kohtule võib esitada õigusküsimustega piirduva apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse või määruse peale. Üldjuhul ei ole apellatsioonkaebusel peatavat toimet. Kui apellatsioonkaebus on vastuvõetav ja põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu lahendi. Kui menetlusstaadium seda lubab, võib Euroopa Kohus teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse. Vastasel juhul suunab ta asja tagasi Üldkohtusse, kes on seotud Euroopa Kohtu poolt apellatsioonimenetluses tehtud otsusega.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127